

Kwart asielzoekers is kind

Arno Sprangers en Han Nicolaas

Een kwart van de asielzoekers die in 2008 naar Nederland kwamen, bestond uit kinderen. Rond de eeuwwisseling waren zelfs vier op de tien asielzoekers minderjarig. De afname van het aandeel kinderen onder asielzoekers wordt voornamelijk veroorzaakt door het lagere aantal alleenstaande minderjarige vreemdelingen.

In 2008 werden in Nederland 13,4 duizend eerste asielverzoeken ingediend. Bij een kwart van deze verzoeken ging het om een minderjarig kind. Vanaf het eind van de jaren negentig van de vorige eeuw nam het aantal alleenstaande minderjarige vreemdelingen (AMV-ers) dat naar Nederland kwam sterk toe. Een AMV-er is een minderjarige asielzoeker of vreemdeling die Nederland is ingereisd zonder zijn meerderjarige ouder(s) of eventuele in het buitenland toegewezen voogd, wiens meerderjarige ouder(s) of eventuele in het buitenland toegewezen voogd zich niet reeds in Nederland bevinden (zie kader). Het ministerie van Justitie hanteerde voorheen de term 'alleenstaande minderjarige asielzoeker' (AMA).

Asielverzoeken

Asielzoekers dienen soms meer dan één asielverzoek in. Bij een vervolgaanvraag wordt beoordeeld of sprake is van nieuwe feiten en omstandigheden. Als dat het geval is, wordt het asielverzoek opnieuw inhoudelijk beoordeeld. Ook een beleidswijziging kan worden aangemerkt als een nieuw feit.

Vanaf augustus 2006 kan de Immigratie- en Naturalisatiedienst eerste en vervolgaanvragen afzonderlijk onderscheiden. Voor eerdere jaren is dit niet mogelijk, waardoor niet precies is aan te geven hoe groot het aantal vervolgaanvragen toen was.

Voor de leesbaarheid worden in dit artikel de termen asielzoekers en asielverzoeken door elkaar gebruikt. Omdat een asielzoeker meerdere asielverzoeken kan indienen, moet in alle gevallen strikt genomen 'asielverzoeken' worden gelezen.

Asielaanvragen van alleenstaande minderjarige vreemdelingen

Een minderjarige vreemdeling die in Nederland asiel aanvraagt, zonder de begeleiding van ouders of een voogd, volgt eerst dezelfde procedure als volwassen asielzoekers.

Krijgt het kind geen asielvergunning, dan wordt nagegaan of de alleenstaande minderjarige vreemdeling (AMV-er) kan terugkeren naar zijn herkomstland. Is dit niet mogelijk, dan bekijkt de IND of hij/zij wel in aanmerking komt voor een reguliere verblijfsvergunning.

Hij/zij moet dan in ieder geval voldoen aan de volgende voorwaarden:

- Is jonger dan 18 jaar en ongehuwd
- Is alleenstaand
- Kan niet voor zichzelf zorgen
- Krijgt geen goede opvang in het land van herkomst of in een ander land

Een jonge asielzoeker die voldoet aan deze voorwaarden, krijgt eerst een AMV-verblijfsvergunning voor één jaar. Deze kan nog twee keer met een jaar worden verlengd. Zodra het kind 18 jaar wordt of niet meer aan alle voorwaarden voldoet, wordt de verblijfsvergunning ingetrokken of niet verlengd.

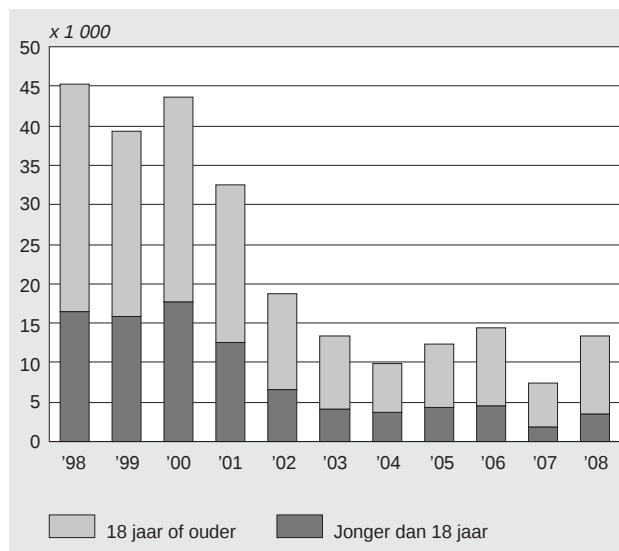
Een jonge asielzoeker die na drie jaar met een AMV-verblijfsvergunning nog geen 18 jaar is, mag in principe in Nederland blijven. Hij/zij krijgt dan een vergunning voor voortgezet verblijf.

Een kind dat 18 jaar wordt en op dat moment minder dan drie jaar in Nederland is met een AMV-verblijfsvergunning, moet terugkeren naar het land van herkomst. Alleen in bijzondere gevallen wordt toch een vergunning voor voortgezet verblijf verstrekt.

Een minderjarige vreemdeling die niet voor zichzelf kan zorgen, kan alleen terugkeren naar het herkomstland als daar opvang beschikbaar is.

(Bron: Immigratie- en Naturalisatiedienst)

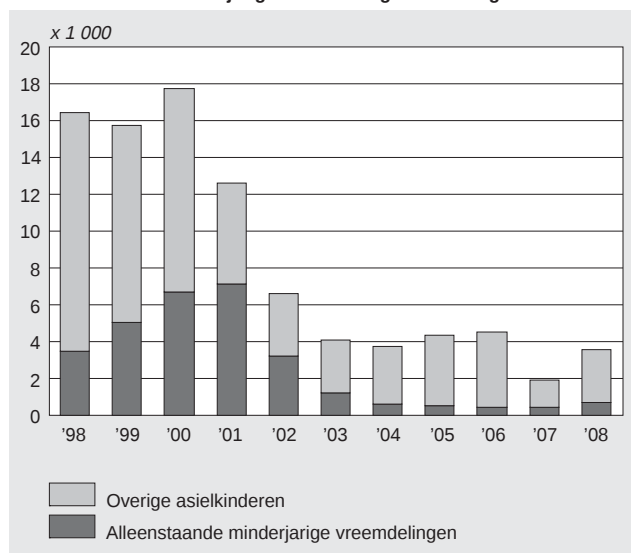
1. Asielzoekers

Bron: IND, bewerking CBS.

In 2000 ging het om 6,7 duizend kinderen. Sindsdien is dit aantal fors gedaald. In 2008 kwamen ruim 700 kinderen zonder begeleiding van ouders of andere volwassenen naar Nederland.

2. Alleenstaande minderjarige vreemdelingen en overige asielkinderen

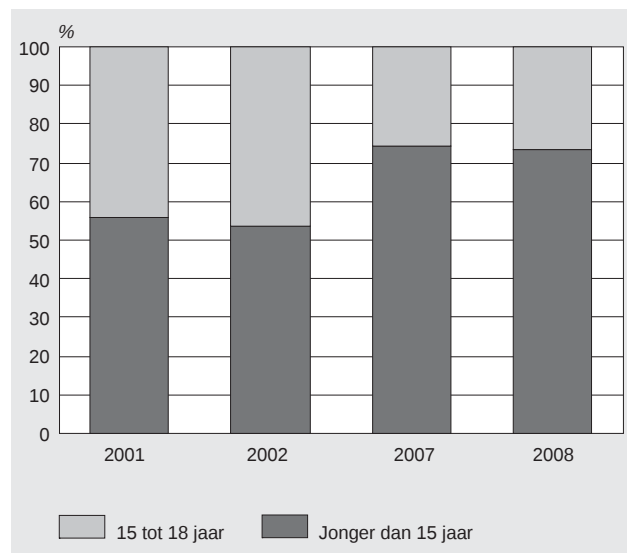

Bron: IND, bewerking CBS.

Doordat AMV-ers gemiddeld ouder zijn dan kinderen die in gezinsverband naar Nederland vluchten, was de daling van het aantal asielkinderen het grootst onder oudere kinderen. In 2001 en 2002 was bijna de helft van de asielkinderen tussen de 15 en 18 jaar. De laatste jaren was dit ongeveer een kwart.

Aan het begin van deze eeuw kwamen veel AMV-ers uit Angola (staat). In 2001 ging het om 2,0 duizend kinderen, een derde van het totaal aantal kinderen in dat jaar. Ook uit Sierra Leone kwamen in 2001 veel kinderen. De laatste jaren komen bijna geen Angolese kinderen meer naar Nederland. Nu komen naar verhouding veel kinderen uit Irak en Somalië. De meesten van hen zijn jongens, hetgeen ook het geval is voor de totale groep AMV-ers. Sinds 2005, het eerste jaar waarvoor gegevens over AMV-ers naar geslacht beschikbaar zijn, bestaat gemiddeld 70 pro-

3. Asielverzoeken van kinderen

Bron: IND, bewerking CBS.

cent van de kinderen uit jongens. Landen van waaruit in verhouding veel meisjes komen zijn China (40 procent van het totaal in de periode 2005–2008) en Nigeria (70 procent). Nigeriaanse meisjes blijken vaak het slachtoffer te zijn van mensenhandel.

Bij AMV-ers wordt de voogdij toegewezen aan de stichting Nidos. Nidos is de wettelijke vertegenwoordiger van het kind en beschermt als zodanig de rechten van het kind. Jonge asielzoekers krijgen een voogd via het Nidos. De voogd helpt het kind tijdens de asielprocedure en regelt ook de opvoeding en verzorging van het kind, bijvoorbeeld in een pleeggezin.

Het aantal onder voogdij staande AMV-ers is sterk afgenomen, van 12,6 duizend in 2001 tot 2,1 duizend in 2007.

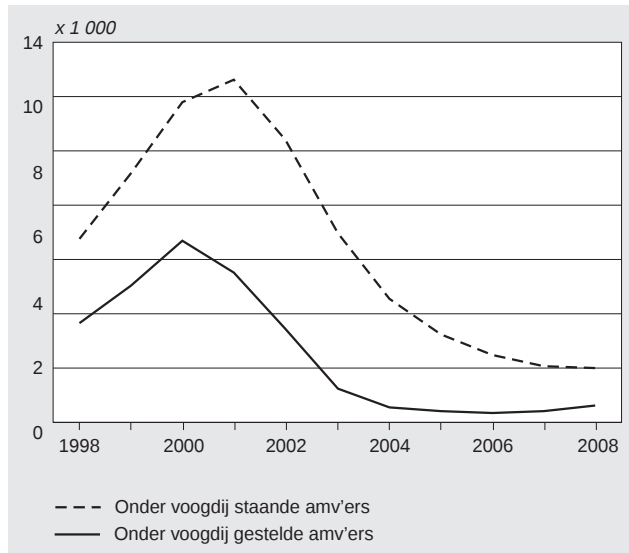
Staat Instroom van alleenstaande minderjarige vreemdelingen

Nationaliteit	2001	2002	2003	2004	2005		2006		2007		2008	
					Totaal	w.v.	Totaal	w.v.	Totaal	w.v.	Totaal	w.v.
						Man Vrouw		Man Vrouw		Man Vrouw		Man Vrouw
Afghaans	230	140	40	20	20	20 0	20	10 0	30	20 0	90	90 –
Angolees	1 990	850	150	30	20	20 10	20	10 –	0	– 0	10	0 0
Chinees	340	180	120	100	60	30 30	20	10 10	30	20 10	50	30 20
Congolees (Democratische Rep.)	120	100	30	10	10	0 0	0	0 0	0	0 –	–	– –
Guinees	670	200	70	20	10	0 10	10	0 10	30	20 10	30	10 20
Indiaas	10	30	40	60	90	90 –	40	40 –	40	40 –	10	10 0
Iraaks	120	60	110	30	40	40 0	60	50 10	60	50 10	180	170 10
Nigeriaans	40	70	40	20	10	0 10	60	10 50	50	20 30	10	0 0
Sierra Leoons	730	390	60	20	10	10 10	10	0 10	10	0 10	20	10 10
Somalisch	250	90	80	50	30	20 10	60	40 20	90	70 20	200	150 50
Togolees	150	150	20	10	0	0 –	0	0 0	0	– 0	0	0 0
Overig ¹⁾	1 310	980	460	240	210	110 100	120	80 40	100	60 40	130	100 30
Totaal	5 950	3 230	1 220	590	520	330 180	410	270 150	430	290 140	730	580 140

Bron: Immigratie- en Naturalisatiedienst, bewerking CBS.

¹⁾ Inclusief onbekend en staatloos.

4. Voogdij alleenstaande minderjarige vreemdelingen

Bron: Nidos.

Kinderen van 12 jaar of jonger worden in opvanggezinnen geplaatst. Oudere kinderen worden in kindergroepen of een campus geplaatst.

Literatuur

IND, Rijswijk. Factsheet Alleenstaande Minderjarige Vreemdelingen (http://www.ind.nl/nl/Images/Factsheet_NL_AMV_tcm5-133175.pdf).

Stichting Nidos, 2009, Jaarverslag 2008. Nidos, Utrecht.